

A Könyvtárosok Egyesületének hozzászólása a 2023. évi ... törvény egyes törvényeknek a szakképzésben lezajlott átalakítás utólagos hatásvizsgálatából adódó módosításáról c. jogszabálytervezethez^{1,2}

A rendelkezésre álló néhány nap alatt nem volt módunk a jogszabálytervezetet minden részletére kiterjedően elemezni, és tagságunkkal megvitatni sem. Kérjük, a jövőben több időt biztosítsanak a jogszabályváltoztatások szakmai megvitatására, a társadalmi egyeztetésre!

A hatásvizsgálat legyen megismerhető!

A törvénytervezet indoklásából hiányzik a hatályosulás utólagos vizsgálatának leírása, az elkészült elemzés elérhetősége vagy legalább annak főbb megállapításainak felsorolása. Az iskolai könyvtárak és könyvtárosaink számos területen járulnak hozzá a tanulás, a tanítás hatékonyságához és a tanulói jólléthez. Fontos lenne látni általában és ezen jogszabály vonatkozásában is, hogy ezek mely területen realitások már és mely területeken igényelnek fejlesztést, központi beavatkozást.

Kérjük, hogy a hatásvizsgálatot tegyék nyilvánossá!

Szakmai szolgáltatásra szükség van!

Érthetetlen, hogy miért húzzák ki a szakképzési államigazgatási szerv feladatai közül a pedagógiai szakmai szolgáltatást.

Az oktatás minősége érdekében elengedhetetlenül szükséges, hogy az abban dolgozók kapjanak pedagógiai szakmai szolgáltatásokat. Ezek között szakkönyvtári szolgáltatásokat is. Szükséges a szakképzés szakirodalmának, tankönyveinek, működtetési, módszertani dokumentumainak teljességre törekvő gyűjtése, rendszerezése és szolgáltatása, vagyis az oktatókhoz eljuttatása. A számbavétel és megőrzés fontos a nemzeti tudásvagyon megőrzése érdekében is, a teljes szakképzési rendszerben való szolgáltatás pedig elengedhetetlen az oktatók és más dolgozók szakmai önképzése, fejlődése szempontjából.

Vonatkozó paragrafus: 97. § e) és 113. §

A szakmai szolgáltatásnak kell legyen központi, országos intézménye, mely regionális központokon keresztül segíti az egyes intézmények és dolgozóik munkáját.

Az iskolai könyvtár működtetésének szabályai legyenek egyértelműbbek!

Probléma1:

A törvény és követő rendeletei több ponton természetesnek veszik, hogy a szakképző intézményben van könyvtár. (Pl.: tv. 48. § 9.; 12/2020 Korm.rend. 157. § c); 216. § (2)f). Ez szakmailag természetes és számos intézményben nagy múlttal és magas színvonalon működik is. A jogszabályoknak viszont biztosítaniuk kell ezek egyértelmű jogi biztonságát is. Egyrészt a meglévő könyvtárak megerősítése,

¹ Szakképzési törvény módosítása. Bp., Kulturális és Innovációs Minisztérium, 2023.03.28. URL: <https://kormany.hu/dokumentumtar/szakkepzesi-torveny-modositasa> Utolsó letöltés: 2023.04.04. (Véleményezési határidő: 2023.04.05.)

² A véleményt az erre a célra megadott, tarsadalmiegyeztetes@kim.gov.hu e-mail címre küldtük be.

másrészt a nem vagy alacsonyabb szinten szolgáltató könyvtárak fejlesztése érdekében, hiszen a minőségi, versenyképes oktatás minden szakképző intézmény diákjának egyaránt joga.

Javaslat1:

A szakképzési törvény mondja ki, hogy a szakképző intézmények székhelyén és minden elméleti oktatást végző telephelyén könyvtárat, kisebb tanulólétszám esetén könyvtárszobát kell működtetni! Az iskolai könyvtár működtetésének kimondott alapfeltétele legyen a könyvtáros és pedagógus végzettséggel rendelkező könyvtárostánár!

Probléma2:

A jelenleg érvényes szakképzési jogszabályok nem mondják ki, melyek az iskolai könyvtár működtetésének melyek a szakmai követelményei. A gyakorlat szerint a köznevelés előírásait alkalmazzák. Ez alapjaiban megfelelő is, de egyes intézményvezetők, fenntartók részéről tapasztalható ebben más értelmezés, mely szerint ez nem vonatkozik a szakképzés iskolai könyvtáraitra. Egyértelműen értelmezhető jogi környezetre van szükség!

Javaslat2:

Az iskolai könyvtárak működésének szakmai minimumát meg kell határozni a szakképzési jogszabályokban is! A megoldás háromféle utat járhat:

- Vagy emeljék át a köznevelési jogszabályban szereplő minimális előírásokat.
- Vagy mondják ki, hogy a szakképzési intézmény könyvtáraitra a 20/2012-es EMMI rendelet 64. pontjának (163-167.§) előírásait kell alkalmazni.
- Vagy fogalmazzanak meg széleskörű szakmai, társadalmi egyeztetés keretében egy korszerűbb iskolai könyvtári szakmai előírásegyüttest, mely nemcsak az alapokat tartalmazza, hanem jobban megfelel, a korszerűbb, a munka világához is jobban illeszkedő könyvtárképeknek.

Ez utóbbiban a Könyvtárostánárok Egyesületének szakértői szívesen állnak rendelkezésre.

Központi programtervekre szükség van!

A programterv megszüntetése az oktatás minőségének romlásához vezethet. Ez különösen veszélyezteti a könyvtárhasználati felkészítést, melynek nem minden intézményben van meg a hagyománya, így azokat szükséges mintaként szolgáló tantervekkel is segíteni. A programterv eddig sem volt kötelező, így ez az intézkedés nem szükséges a rugalmassághoz. Viszont az ajánlásként rendelkezésre álló programtervek segíthetnek a szakmai program kialakításában. Félő, hogy ha a programtervek megújítása elmarad, a régi tantervek alapján fognak az iskolában tanítani.

Reméljük, észrevételünkkel tudjuk azt a célunkat támogatni, hogy az oktatás és benne a szakképzés minősége jelentősen javuljon, és abban a tanulók művelődéshez való joga és a munkára való felkészítésük valóban érvényesüljön. Szeretnénk, ha az oktatásért felelős döntéshozók ezen cél érdekében minden iskolában biztosítanák a kellő számú és képzettségű könyvtárostánárt, akiknek a munkafeltételeik megfelelőek a minőségi munkavégzéshez. A felvetett témák részletesebb kifejtésében, a megoldásmódok, stratégia kidolgozásában szakértőink készséggel állnak rendelkezésükre!

Hozzászólásunkat az egyesületi tagság és az érdeklődők tájékoztatására honlapunkon nyilvánosságra hozzuk.

Budapest, 2023. április 5.